

ФРАГМЕНТАРІЙ «ВЕЛИКОЇ ГРИ» ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ФРАГМЕНТ І «ГРА ПРО МІГРАНТА-АНОНІМА»

Услід минулорічній публікації «Вступу» до опису-фрагментарію сучасної картини світу (Сватко, 2016) автор пропонує перший із одинадцяти запланованих фрагментів. З огляду на специфічний ігровий контекст глобалізованого Світу Людини він присвячений загальносвітовій «грі» для ХХІ ст., де гравцями є мігранти-аноніми. На них зрештою й мають перетворитися всі позильці оновленої версії Світу Людини.

Обстоюючи власну інтерпретацію сучасних феноменів міграції та анонімності, автор виявляє їхнє онтологічне підґрунтя – конвенційно-контекстуальну абсолютизацію відносної, людської, особистості в позиції Абсолюту. Її пряме відлуння в обдурному світі-без-кордонів – філософський лібералізм. Він живить інші можливі «лібералізми»: політекономічний, освітній, родинний, релігійний, культурний, мовний, громадянський etc. Вони й атакують справжність світу. Наслідок тієї «онтологічної атаки» на трансцендентні засади життя – умовність і фіктивність будь-яких мір, визначень і меж у світі, де інобуття прагне заступити місце буття, а цінності обертаються своїми відносними аксіологічними «двійниками» – інтересами. Це провокує перцу (за значенням) із низки сучасних глобальних криз – кризу ідентичності. На такому тлі й облаштовується анархічний і разом тоталітарний мігрантно-анонімний «простір жити».

Ключові слова: фрагментарій, гра, буття, інобуття, Світ Людини, особистість, гуманізм, ідентичність, криза, мігрант, анонім, лібералізм, ринок, свобода.

Преамбула

І, 9. В реально перевернутому світі істинне є моментом хибного.

І, 21. Спектакль – то дурний сон закабального сучасного суспільства, який... відбиває лише його бажання спати.

Г. Дебор. Суспільство вистави

Я починаю цей текст у тому ж місці, де завершив минулорічний (Сватко, 2016, с. 25), – у «реально перевернутому світі», але без «бажання спати».

Отже, ми й досі перебуваємо в недобрих обіймах повноважного завершувача епохи «великої трансформації» (Поланьї, 2002) – «віку бифуркації» (Ласло, 1995). Старі цінності-«атрактори», ті своєрідні червоні лінії «істинного», що впродовж останніх півсотні років забезпечували світу поступальний рух уперед з огляду на, здавалося б, прийнятний ансамбль траєкторій, раптом...

Ні, вони не змінилися на кардинально нові – за логікою поведінки складних систем, що виробляють ентропію, у динамічно залежних просторах, цьому притулку сильно нерівноважних структур (Пригожин & Стенгерс, 1994, с. 59). Натомість у світлі нових подій, де огранований

ними світ вийшов на власні не лише смислові, але й фактичні кордони (Сватко, 2016, с. 25), вони самі набули нового виміру – його страшнуватих «кінцевих станів»*.

І тоді на тлі таких проказаних до краю цінностей – колись обернених чи не до трансцендентних висот особистісно значущих смислів, а нині лише їхніх трансцендентально-конвенційних двійників-ІНТЕРЕСІВ (Сватко, 2015, с. 19), – історія раптом відхилилася від свого уявно-рівноважного стану. В лютих кризах-флуктуаціях «нульових» – знаках справжнього, некалендарного, зламу віків вона вмить добігла порогових точок нестійкості. Добігла – і привела туди всіх.

За цих обставин, дописуючи в лютому 2016 р. Вступ до свого «Фрагментарію “Великої Гри” для ХХІ ст.» і з методологічних міркувань скориставшись назвою призабутого літературного жанру «гра» (ст.-фр. *gieus*), я анонсував появу одинадцяти текстів-«ігор» – складників картини

* На цьому новому тлі заспокоїливі іграшки на кшталт «техносфери» (Гелбрейт, 2008, с. 104), «кривої Кузнеця» (Kuznets, 1955) чи «всесвітнього податку на капітал» (Пикетті, 2015, с. 535–543) виглядають не лише наївно, але й політично / ринково ангажовано. Клятий глобальний капіталізм: «Жодна теорія нині не оминає ринку...» (Adorno, 1992, с. 12). Отже – є продажною.

цього ігрового глобалізованого Світу Людини*. Мені кортіло предметно й не лише в цілому (Сватко, 2013), а покроково окреслити новий образ дійсності, що вже чатував за вікном.

[Чатував на зорі нової ери – чергового «великого переселення народів», трансгуманістичного апокаліпсису, знебоженого «розсіяного знання», інформаційно небезпечних гаджетів, сурогату щастя – кар'єрного успіху, переписаної історії чи облудної боротьби за невідоме майбутнє (Сватко, 2013, с. 7–9).]

Тож зробімо перший крок.

§ 1. ОНТОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА СВІТУ ЛЮДИНИ, АБО КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ ЯК ПЕКЛО *resp.* БОМБА СВІТОВОГО СИРІТСТВА

«Наявний» Бог чи ні – це... не проблема; суттєвим є те, що мають на увазі люди, котрі стверджують, що він існує і що його воля така-то й така.

Бомба вимагає від нас не боротьби, не безмовної сумирності, а самопізнання. Ми – це вона. В ній знаходить своє завершення західний «суб'єкт».

П. Слотердайк. Критика цинічного розуму

Коли західні владарі дум XX – початку XXI ст. долучаються до міркувань про природу нинішнього стану речей у Світі Людини, вони зазвичай вдаються до різноманітних, частково оприлюднених тут метафор.

У самому намірі припишити до якогось образу дійсності розпізнавальний іменний ярлик дивини нема – «ім'я є підсумкова й остання межа самовияву речі» (Лосев, 1993, с. 847). Та інтенція тим більше дотична до нашої «ситуації часу», що нині сумніви в реальності будь-чого, надто ж «Найреальнішого», – «це... не проблема» (див. епіграф). Але тоді складається унікальна історична ситуація, коли Захід раптом починає міркувати в дивовижний спосіб.

Цей світ проголошує: «Є Бог чи ні, не знаю... й навряд чи можу знати; є природа чи ні, теж не знаю й теж, мабуть, не можу знати... врешті, чи існую я сам насправді, теж для мене не очевидно. Проте я знаю одне: якщо є Бог, то він має мислитися ось так; якщо є природа чи матерія, то я маю ці поняття мислити ось так... Все питання в тім, як мислити ці поняття» (Лосев, 1997, с. 764). Додам: не лише як мислити, але й як про це можна говорити.

Останні міркування, за якими – відмова від відповідей *по суті* задля голої *функціональності* пропонуваного іменування, і визначають кумедну парадоксальність ситуації. Послугуючись начебто меткими ідентифікаторами доби: «одновимірне суспільство» (Г. Маркузе), «глобальна тіснява/ера технотроніки» (З. Бжезинський), «глобальне село» (М. Маклюен), «глобальна громадянська війна» (К. Шмітт), «надзвичайний стан» чи «концентраційний табір» (Дж. Агамбен), нарешті, «новий гуманізм» (Бодрійяр) *etc.***, – ми, втім, погано уявляємо собі справжній смисловий стрижень світу, в якому живемо.

Між тим, головна ознака ренесансно-новочасного світопочування, що у своєму онтологічному протиставленні Божому світу латинського християнського Середньовіччя завершально ограновується в нас на очах, – зафіксоване в Ніцшевому «Бог мертвий» людинобожжя (Сватко, 2016, с. 25).

Зміна абсолютно-особистісної міри цінностей, оцінок і перспектив на відносну, людську, коли буття як таке наче *забувається* інобуттям заради інтересів останнього, що здатне лише пародіювати те, справжнє, буття зі знаком «←→», обертається онтологічною катастрофою: якщо буття – «перша дефініція абсолютного» (Гегель), то інобуття, відповідно, має цілком несамостійний, відносний характер, онтологічно «скорочуючи» саме буття.

Інобуття живе лише своєю причетністю до буття – як його специфічне, «надвірне» оформлення, образ, меональна частка-відбиток. Чим менше проявлено в ньому буття, тим внутрішньо беззмістовнішим, банально-зрозумілішим, але ззовні більш самоврядно-анархічним і фактично-складнішим постає інобуття. Взятє ж саме по собі, воно нараз втрачає свою оригінальність, обертається на суцільну відносність – початок умовності, невизначеності, непевності, редукції й кінцевого розпилю. Власне, саме по собі інобуття є суцільна вигадка, онтологічна фікція – символ сирітського упадання в небуття.

За таких умов воно не знає й не вміє пояснити себе, власної появи у світі та засад власного існування. Та й звідки взяти це «себе» за відсутності справжнього кордону, межі, визначеності, за приреченості на постійну й невпинну пошуковість *resp.* ошуканство, коли істина і знання – «знадвору» від розуму, тож можлива зустріч із ними – суцільна випадковість, яку нічим засвід-

* Світ Людини перебуває в полі зору автора статті (й автора терміна) з початку 90-х рр. XX ст. (Сватко, 1994, 267–317, 491–523).

** Актуальний для свого часу каталог із мало не двадцятьма визначеннями західного світу через префікс «пост-» наводить Д. Белл (Белл, 2004, с. 65–71).

чити через принципове незнання й себе, й розуму, й істини, й самого знання?

Романтично скерований на пошук невідомо чого, світ нагадує актора-маріонетку Г. Крега. Він – грандіозний механізм, частини якого позапкладені одна одній через власну самоневизначеність й самонезасвідченість, світ-без-кордонів під знаком «дурної безкінечності» (Гегель). «Одна та єдина міфологія є підвалиною романтизму, механіцизму, машинного виробництва й капіталістичної експлуатації» (Лосев, 2001, с. 264) – і це міфологія небуття, отже, смерті.

Так оманно-райський Світ Людини опиняється перед лицем пекельної глобальної кризи ідентичності, в кінці якого – Бомба, точний символ лише ймовірно визначеного людського світу, зведеного до речовинного рівня буття з його умовно-конвенційно, лише фіктивно «керованим» хаосом катастрофічних рухів-реакцій як змін не- і рівноважних станів матерії в точках біфуркації (Сватко, 2015, с. 13). Тут людська особистість перетворюється на елементарну частку, колишні цінності ідеології – на «віруси для програми “людина”» (Mann, 1992, р. 66), а сам світ – на знятмлену «чорну дірку» непізнаваності.

Так завершуються півторастолітні атеїстично-ніцшеанські розмови про «надлюдину». За ними – облудна спроба обмежити-перевизначити світ Боголюдства – людинобожжям, коли зміна світових кордонів мала б означати трансгуманістичну зміну кордонів самої людини. Але нас цікавлять подробиці.

§ 2. БУТИ ЧИ МАТИ? ВИДАВАТИСЯ

І потроху, бо ж їх було сімдесят, а маестро Антоніо сп'яну плував одних сиріток з іншими, їхні імена скоротилися до назв інструментів, на яких вони грали. Наче дівчат було не розрізнити інакше, ніж ожививши у звуку, він призначав їм буття пальцем: «Клавесин»... «Віола да браццо»... «Кларіно»... «Гобой»... «Велика басова віола»... «Флейта»... «Орган»... «Регаль»... «Скрипка пікколо»... «Тромба марина»...

А. Карпент'єр. Концерт бароко

Отже, людська, інобуттєва, особистість запрагнула остаточно абсолютизуватися в самому осерді світу – як його справжній ЦЕНТР, ВНУТРІШНЯ МЕЖА, МІРА Й МЕТА. Точніше, лише *конвенційно* визначений, отже, *умовний* центр, *очікувана*, проте *не засвідчена* межа й *заявлена*, але цілком *відносна* міра й мета. Це і є нинішній Світ Людини – і його перший «топос»: умовна, скінченна,

ширше – автономна *resp.* ліберальна людська особистість*.

Принципова неможливість для такої особистості самотужки визначитися остаточно й безумовно на тлі позірних спроб особистісної ідентифікації через «зовнішні», суто емпіричні пояснення** врешті й провокує її фактичну безпідставність. Це і є криза ідентичності. Тож гуманізм як ідея фундаментальної уваги й поваги до *будь-якої* (!) людської особистості насправді виявляється терміном із нульовим денотатом. І ось що з цього виходить.

1. Криза ідентичності закономірно обертається фіктивністю не лише людини, але й будь-яких визначень і кордонів в облаштованому нею світі. Тож він перетворюється на всеосяжний у своїй *декларативній* неперервності, проте лише умовно глобалізований «світ без кордонів» (див. вище). Точніше, світ фактичної транскордонності й трансменності, що буквально змітають кордони національних держав і самі ті держави в їхньому звичному облаштуванні. Це є світ непевно ідентифікованих, отже, рухливих у своїх визначеннях речей і меж.

2. Внутрішня єдність такого невідомого, позірної-гуманістичного світу цілком абстрактна й умовна. Її зведено до лише зовнішньої, *сумарної*, єдності складових. Чи інакше – на окремі, уречевлені, так само неідентифіковані (= анонімні), тож мало не механічно взаємозамінні (= стереотипні) економічні, політико-правові, ширше – культурні ознаки. Світові пожильці діють тут, наче фізичні речі або механізми, адже в плані саморозуміння вони – з різною мірою інтенсивності – перебувають «поза собою», не знаючи власних меж, отож, *порушуючи* їх у постійних зіткненнях. Результат тих життєвих рухів-зіткнень – механічне *додавання / віднімання* речовини, або різноманітні деформації (Сватко, 2015, с. 13), на тлі вже згаданого «почуття глобальної тісняви» (З. Бжезинський).

3. Так відкривається світ, в якому видається можливим будь-яке переосмислення, а надалі й фактичне перекроювання кордонів, зв'язків і стосунків: внутрішніх і зовнішніх, біографічних і географічних, фізичних і біологічних, політичних та економічних, культурних і релігійних,

* Див. інші топоси Світу Людини хоча б у (Сватко, 2011, с. 235–238).

** Пор. посилання на 1) стереотипно повторювані родинні ситуації у фрейдизмі; 2) класовий детермінізм особистості в (нео)марксизмі; 3) расово «чисті» пояснення в (нео)фашизмі; 4) націоналістичні ототожнення в душі злощасних «25 пунктів» Гітлера – Федера – Дрекслера; 5) біхевіоризм із його теоріями соціального навчання й соціального обміну. Пор. ще теорії структурного балансу, комунікативних актів, каузальної атрибуції, символічного інтеракціонізму, гуманістичної психології etc.

а надто смислових. Світ, де в неперервному русі без упину переміщуються в площинах знання, освіти, науки, професійної, політичної, економічної чи культурної діяльності, статевих, гендерних *etc.* стосунків мільйони неостаточно ідентифікованих і поійменованих осіб. То є «дивна дійсність» (Р. Дарендорф) – небезпечний, нестабільний, ненадійний і невірний у своїй позірній суверенності на тлі умовності всіх можливих для нього «меж самовизначення» світ мігрантів-анонімів.

[Тож міграція – це транскордонні соціаль-но-рольові зміни-переміщення взагалі: територіальні, шлюбні, гендерні, культурні, вікові, політичні, економічні, галузеві, трудові, науково-дисциплінарні *etc.* Натомість анонімність – неможливість / неважливість номінації «за природою» на тлі різних маркетингових стратегій неймінгу «за домовленістю»: 1) ніків, 2) прізвищ, 3) професійних позивних, 4) неповних формул кривдності, 5) зміни традиційних родових імен, 6) електронних підписів, 7) безготівкових розрахунків на тлі зростання нульових і від'ємних банківських процентних ставок за депозитами *etc.*]

4. Позбавлений істинної вільноти бути собою, справжнім, через ліберальну відмову від власних трансцендентних засад, глобалізований, мігрантно-анонімний світ приречений на компромісну / силову – залежно від «ваги сторін» – конвенційність «зовнішніх», лише емпіричних *resp.* несуттєвих, визначень.

5. Тож він із необхідністю потребує «іншого». Взагалі – «чужого». Подібна «іншість» / «чужість» – єдино дієва для нього, проте не тотожна за жодних умов, а саме суперечна йому (конфліктна) зовнішня «межі автентичності».

6. При цьому внутрішньо-вільне спілкування «по суті» підміняється зовнішньо-примусовим діал- / полілогом «за правилами». Тут легко мінятися соціальними ролями *resp.* мігрувати – тим більше, що ці процеси насправді відбуваються не в реальному житті на засадах власної справжності, що вимагало б причетності до його трансцендентних засад, а у віртуалізованому конвенційному просторі знака, де лише приховується авторство (= автентичність), якого насправді й нема. Тут важливі не визначення «по суті», а те, як про це можна говорити, – й культура риторичної вправності перетискує культуру знаттєвої переконливості. Це і є анонімизація – як відмова від авторства життя на користь псевдоавторства демократично-позариторичної мас- / поп-культури.

7. Так Світ Людини обертається пародійним світом суцільного соціального акторства (дублю-

вання / перепошту / поширення інформації *). Тут вважається нормальним «правильно» *resp.* за авторитетно легітимізованими домовленостями-конвенціями стверджувати / заперечувати все, що завгодно, аж до орвеловських «Війна – це мир», «Свобода – це рабство» або «Незнання – сила» **.

8. Вільна міграція анонімів як перехід від ролі до ролі в конвенційному просторі знака з одночасним добровільно-примусовим утриманням в межах чинних конвенцій передбачає диктат економічних, політико-правових, культурних, освітніх, наукових, професійних та інформаційно-комунікативних стереотипів. Досягти успіху в цьому авторитарно-демократичному, нівельовано-усередненому просторі трендів – вирізнитися серед рівних через інтимізацію комунікації. Звідси – інструментальна вага корупції й реальна роль статусів, ресурсів і повноважень у новому Світі Людини: тут перемагає сильніший – той, хто пише «ПРАВИЛА ГРИ».

9. Так – через розподіли всередині панівної «культури участі» та необхідність враховувати інтереси різних цільових груп – ми отримуємо плюралістичний *resp.* продажно-ринковий простір життя. До нього демократично «впущено» всіх – і це призводить до комунікативного та ідеологічного «гасіння» суміжних точок зору, професійних і життєвих практик на тлі поступової поляризації провідних трендів. З іншого боку, в цьому неаристократично-безцензовому щодо віку, статі, освіти чи родоходу просторі аудиторію суттєво розширено за межі професіоналізму, що призводить до зумовленої проблемою масовості розуміння баналізації (= шаблонності) управлінських рішень.

Звідси – триумф «стандартизованих» практик життя в тій дивовижній «світовій республіці», яка вважається кращою за всі можливі тому... та просто тому, що вона «має бути» (! – курсив мій. – Ю. С.) більш демократичною й успішно поєднати нівелювання всіх особливостей із правом на них» (Гюфе, 2007, с. 27). Єдине лихо: її пожитцями виявляються «істоти суспільного виду, що страждають на ілюзорну індивідуальність», тобто «суперсоціальні мавпи», чия «головна еволюційна стратегія» – «стадність» (Ерлс, 2008, с. 41, 43).

10. Врешті ми опиняємося віч-на-віч з дегуманізацією – й то є онтологічна розплата за ліберальну гординю. З огляду на це одна з ключових риторичних максим Світу Людини старої «епохи цінностей»: «Апеллюй тільки в полі людської особистості – тут будь-які інші апеляції *** самі по

* Інформація – це те, що «мається на увазі», але саме по собі не є знанням.

** Пор. у зв'язку з цим так зване «вікно Овертона».

*** До Бога, речей / істот / стихій емпіричного світу, держави, космосу *etc.*

собі не мають сили для особистості!» (Сватко, 2006, с. 75), – вочевидь, потребує змін. Нині, в «епоху інтересів» вона виглядає так: «Апеллю тільки у ймовірному, віртуальному, полі людської особистості, проте з огляду на фіктивно-конвенційну природу всіх її самостійних, отже, безпідставно-анархічних визначень, – тут виграє найсильніший!».

Цим завершується перший фрагмент «великої гри» для Світу Людини ХХІ ст. Її підсумковий діагноз – *криза ідентичності, або «стадності» ліберальної людської особистості у глобалізованому світі мігрантів-анонімів*.

А нам час прощатися до нової гри. Гри про механістичну людину-кіборга.

Список посилань

- Белл, Д. (2004). *Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования*. Москва: Academia.
- Гюфе, О. (2007). *Демократія в епоху глобалізації*. Київ: ППС-2002.
- Гэлбрейт, Дж. К. (2008). *Новое индустриальное общество*. В Дж. К. Гэлбрейт. *Новое индустриальное общество*. Избранное (с. 25–344). Москва: Эксмо.
- Ласло, Э. (1995). Век бифуркации: постижение изменяющегося мира. *Путь*, 1, 3–129.
- Лосев, А. Ф. (1993). Вещь и имя. В А. Ф. Лосев. *Бытие – Имя – Космос* (с. 802–880). Москва: Мысль.
- Лосев, А. Ф. (1997). Некоторые элементарные размышления к вопросу о логических основаниях исчисления бесконечно малых. В А. Ф. Лосев. *Хаос и структура* (с. 731–792). Москва: Мысль.
- Лосев, А. Ф. (2001). *Диалектика мифа*. Москва: Мысль.
- Пикетти, Т. (2015). *Капитал в ХХІ веке*. Москва: Ад Маргинем Пресс.
- Поланьши, К. (2002). *Великая трансформация: политические и экономические истоки нашего времени*. Санкт-Петербург: Алетейя.
- Пригожин, И., Стенгерс, И. (1994). *Время, хаос, квант: Крещению парадокса времени*. Москва: Прогресс.
- Сватко, Ю. І. (1994). *Имя как Текст и Текст как Имя: лингвистические и лингвофилософские основания анализа* (Докторская диссертация). Отримано з <http://www.disserscat.com/content/inya-kak-tekst-i-tekst-kak-inya-lingvist-i-lingvofilol-osnovaniya-analiza> (31907).
- Сватко, Ю. І. (2006). Європейський Світ Людини: його максимум і конфлікти. *Конфліктологічна експертиза: теорія і методика*, 5, 74–81.
- Сватко, Ю. І. (2011). Перспективи філософської освіти в Україні у світлі стратегічних завдань ЮНЕСКО в галузі філософії. В М. Л. Ткачук (Ред.), *Філософська освіта в Україні: історія і сучасність* (с. 230–288). Київ: Аграр Медіа Груп.
- Сватко, Ю. І. (2013). «Кінець прекрасної епохи», або Час зміни «картинки»? *Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство*, 141, 3–12.
- Сватко, Ю. І. (2015). Онтоепістемологія конфлікту як складова конфліктологічної експертизи: індикатори, мова, рішення (за лаштунками інформаційного маскараду). *Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*, 175, 3–21.
- Сватко, Ю. І. (2016). Фрагментарій «Великої Гри» для ХХІ століття. Вступ. *Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство*, 180, 22–29.
- Эрлс, М. (2008). *Стадо. Как изменить массовое поведение, используя энергию подлинной человеческой природы*. Москва: Эксмо.
- Adorno, Th. (1992). *Dialectique négative*. Paris: Édition Payot.
- Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. In *The American Economic Review*, XIV (1), 1–28.
- Mann, S. (1992). Chaos Theory and Strategic Thought. *Parameters, Autumn*, 54–68.

Yu. Svatko

FRAGMENTARIUM OF “THE BIG GAME” FOR THE 21st c.: THE FRAGMENT I “THE GAME OF ANONYMOUS MIGRANT”

The article is a logical and promised sequel to the series of the author's original publications that addressed modeling of the European cultural and historical periods, from Antiquity to the present days, under the sign of personality.

Following the past year's work that appeared in this very publication – specifically, the fragmentarium introduction to contemporary worldview, now, the first of eleven planned fragments is being released here. Given the specific game context of the globalized Human World this fragment considers the global world-wide “game” for the XXI century, wherein anonymous migrants are the players. It is them that all the inhabitants of the new variation of the Human World are turning into, regardless of their age, sexual identity, or status. By offering his own original account of contemporary migration phenomena (as vital displacements, generally) and of anonymity (as an emergent generic obscurity), the author exposes their primary ontological foundation – conventional and contextual absolutizing of the relative, human personality assuming the stance of the Absolute. Its immediate reflection in the misleading contemporary world-sans-frontiers is philosophical liberalism. It feeds into the other possible “liberalisms”, such as the political, economic, educational, familial, religious, cultural, linguistic, civil ones, etc. It is them who assail the veritableness of the world. This “ontological assault” upon the transcendental foundations of life brings about the arbitrariness and ostensibility of whatever measures, definitions, and boundaries in the world wherein the otherness went coveting to substitute the being's place. Thus, values give place here to their relative axiological “doubles” – to interests. In addition, it provokes the first (by significance) crisis in a row of global crises – the identity crisis. Against this backdrop, there shows up and settles both totalitarian and anarchic, anonymous migrant “life space”.

Keywords: fragmentarium, game; being, otherness; Human World, personality, humanism, identity, crisis, migrant, anonymous; liberalism, market, freedom.

Матеріал надійшов 14.03.2017